

RISIKO PASARAN, MUDAH TUNAI DAN PENDANAAN

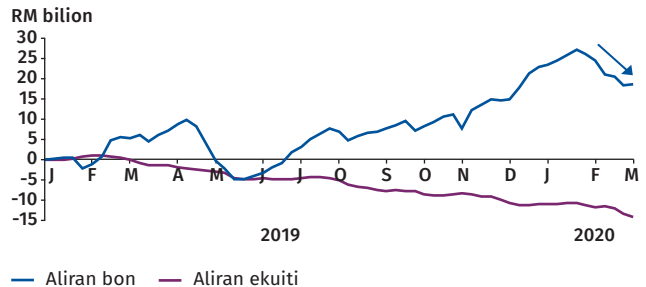
Pasaran Kewangan Domestik Terjejas Akibat Rintangan Luaran dan Dalaman, Namun Pelarasan Kekal Teratur

Pada separuh kedua tahun 2019, ketegangan perdagangan yang semakin meruncing telah menyebabkan beberapa episod sentimen penghindaran risiko (*risk-off*) yang menjejaskan prestasi pasaran bon dan ekuiti domestik. Walau bagaimanapun, sentimen pelabur global bertambah baik menjelang akhir tahun 2019 atas jangkaan perjanjian perdagangan fasa pertama antara AS dan RR China akan ditandatangani. Dalam pasaran bon kerajaan domestik, keadaan kewangan global yang akomodatif disebabkan oleh pelonggaran dasar monetari di beberapa ekonomi utama dan penyertaan Malaysia yang berterusan dalam Indeks Bon Kerajaan Dunia FTSE Russell (*World Government Bond Index, WGBI*), mengekalkan aliran masuk bukan pemastautin pada separuh kedua tahun 2019 (Rajah 1.20). Berbeza dengan pasaran bon kerajaan domestik, pasaran ekuiti Malaysia terus mengalami aliran keluar bukan pemastautin yang mencerminkan perolehan syarikat yang kurang memberangsangkan dan peralihan kepada aset yang lebih selamat seperti bon kerajaan.

Sentimen pelabur bertukar menjadi lebih berhati-hati pada akhir bulan Januari 2020 apabila wabak COVID-19 telah menjejaskan prospek pertumbuhan global yang lebih kukuh. Penularan COVID-19 ke seluruh dunia dan langkah-langkah yang diambil untuk membendung penularan virus ini telah menjejaskan lagi sentimen lantas menyebabkan aliran keluar bukan pemastautin daripada pasaran bon dan ekuiti. Perkembangan ini telah menyebabkan tahap tekanan meningkat lebih tinggi dan secara meluas dalam pasaran kewangan domestik (Rajah 1.21). Dalam beberapa minggu kebelakangan ini, volatiliti pasaran telah melepasi paras yang pernah dicatat dalam dekad yang lalu dan dijangka kekal tinggi sekurang-kurangnya dalam waktu terdekat ini. Walau bagaimanapun, kehadiran pelabur institusi domestik yang berterusan dan pasaran kewangan yang mendalam dan mudah cair dijangka terus menyokong pengantaraan aliran portfolio lantas memelihara keadaan pasaran yang teratur.

Rajah 1.20: Pasaran Kewangan – Aliran Portfolio Bukan Pemastautin Kumulatif

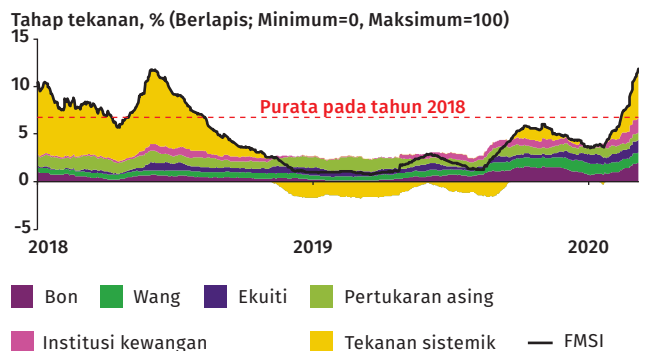
Aliran keluar portfolio bersih bukan pemastautin sejak awal tahun 2020

Sumber: Bank Negara Malaysia dan Bloomberg

Rajah 1.21: Pasaran Kewangan – Indeks Tekanan Pasaran Kewangan (FMSI)

Tekanan pasaran meningkat kepada paras tahun 2018

Sumber: Bloomberg, Reuters dan anggaran Bank Negara Malaysia

Keadaan Pendanaan dan Mudah Tunai Sistem Perbankan Terus Menyokong Aktiviti Pengantaraan

Meskipun volatiliti dalam pasaran kewangan domestik berterusan, keadaan mudah tunai dan pendanaan dalam sistem perbankan terus menyokong aktiviti pengantaraan kredit. Secara bersama, deposit dan pendanaan jangka panjang yang stabil telah berkembang dengan lebih perlahan sebanyak 2.7% pada separuh kedua tahun 2019. Walaupun penempatan deposit oleh isi rumah dan institusi kewangan bukan bank terus meningkat, deposit sektor awam lebih rendah berikutan pengeluaran oleh Kerajaan untuk membayar balik bon yang telah matang dan pembayaran baki perbelanjaan pada tahun 2019 (Rajah 1.22). Meskipun begitu, keadaan pendanaan secara keseluruhannya kekal stabil. Nisbah pinjaman kepada dana (*loan-to-fund, LTF*) dan nisbah pinjaman kepada

dana dan ekuiti (*loan-to-fund-and-equity*, LTFE) bank tidak banyak berubah (Rajah 1.23). Sementara itu, median kos dana bank menurun kepada 2.8% (ST1 2019: 3.0%), ekoran penetapan semula kadar deposit secara beransur-ansur berikutan penurunan Kadar Dasar Semalaman (*Overnight Policy Rate*, OPR) pada bulan Mei dan Nisbah Keperluan Rizab Berkanun (*Statutory Reserve Requirement*, SRR) pada bulan November.

Nisbah Perlindungan Mudah Tunai (*Liquidity Coverage Ratio*, LCR) sistem perbankan, yang menandakan keupayaan bank untuk memenuhi keperluan mudah tunai sepanjang tempoh tekanan 30 hari, adalah pada 149.1% pada akhir tahun 2019 (Rajah 1.24), dengan semua bank mencatat paras LCR yang melebihi paras minimum pengawalseliaan 100%. Aset-aset mudah cair ini tersedia untuk digunakan oleh bank semasa tempoh tekanan. Sebagai sebahagian daripada langkah yang diperkenalkan oleh Bank untuk memelihara kestabilan pasaran pendanaan serta menyokong kegiatan pemberian pinjaman oleh bank, pelaksanaan keperluan Nisbah Pendanaan Stabil Bersih (*Net Stable Funding Ratio*, NSFR) akan dilakukan secara berperingkat dengan nisbah kepatuhan minimum 80% pada bulan Julai 2020 dan 100% pada bulan September 2021. Bank-bank terus berada pada kedudukan yang baik untuk memenuhi keperluan yang disemak semula ini.

Risiko yang berbangkit daripada dedahan hutang luar negeri³⁶ bank terus terurus

Pergantungan bank pada hutang luar negeri kekal terhad, mencakupi kurang 10% daripada jumlah liabiliti pendanaan sistem perbankan (Rajah 1.25). Pada separuh kedua tahun 2019, hutang luar negeri bank meningkat sebanyak RM14.2 bilion kepada RM362.6 bilion. Sebahagian besar daripada peningkatan ini disebabkan oleh deposit dan peminjaman FCY antara bank yang lebih tinggi berikutan langkah awalan yang diambil oleh beberapa kumpulan perbankan domestik (*domestic banking group*, DBG) untuk mengumpulkan penampungan mudah tunai dolar AS tambahan atas jangkaan keadaan mudah tunai dolar AS menjadi

³⁶ Merujuk semua liabiliti yang memerlukan pembayaran prinsipal dan/atau kadar faedah pada waktu tertentu akan datang, dan perlu dibayar kepada bukan pemastautin oleh pemastautin sesebuah ekonomi. Perkara ini adalah mengikut panduan Statistik Hutang Luar Negeri oleh International Monetary Fund.

ketat menjelang akhir tahun.³⁷ Sehubungan dengan itu, aset luar negeri bank juga meningkat disebabkan penempatan dalam kumpulan (*intragroup placements*) yang lebih tinggi. Penempatan dalam kumpulan ini merupakan sebahagian daripada langkah pengurusan mudah tunai berpusat DBG. Beberapa DBG meningkatkan kegiatan pelaburan secara *carry trade* (melabur menggunakan pinjaman berkadar rendah untuk menjana pulangan pelaburan lebih tinggi) bagi memanfaatkan perbezaan kadar faedah. Namun, risiko daripada dedahan hutang luar negeri yang berkaitan dengan kegiatan sedemikian kekal rendah. Hal ini kerana pelaburan yang dibiayai oleh peminjaman luar pesisir lazimnya dalam bentuk bon kerajaan atau sekuriti bank pusat dan hampir sepadan dari segi tempoh matang. Selain itu, penempatan bank induk dalam bank asing diperbadankan di Malaysia (*locally-incorporated foreign bank*, LIFB) adalah lebih tinggi untuk membiayai pinjaman FCY domestik dan aktiviti pelaburan jangka pendek.

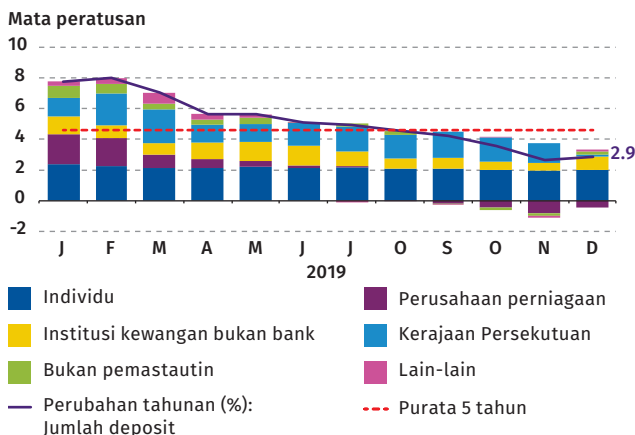
Risiko yang berbangkit daripada ketidakpadanan mata wang dan tempoh matang daripada pendedahan hutang luar negeri bank kekal rendah berdasarkan beberapa faktor. Bahagian yang besar (58%) daripada dedahan hutang luar negeri terdiri daripada penempatan dalam kumpulan dan sekuriti hutang jangka panjang yang pada amnya lebih stabil, lantas mengurangkan risiko pengeluaran atau pelanjutan yang dihadapi oleh bank. 17% daripada hutang luar negeri adalah dalam denominasi ringgit, terutamanya dalam bentuk deposit bukan pemastautin. Pendedahan ini tidak tertakluk kepada perubahan penilaian daripada turun naik dalam kadar pertukaran. Pada tahun 2019, aset mudah tunai FCY bank terus lebih daripada mencukupi untuk menampung sebanyak dua kali hutang luar negeri berisiko³⁸ (Rajah 1.26). Risiko berkaitan dengan ketidakpadanan mata wang bersilang telah dikurangkan oleh kedudukan terbuka bersih pertukaran asing (FX NOP) bank yang rendah selaras dengan aktiviti perlindungan nilai yang aktif oleh bank (Rajah 1.27) dan pematuhan DBG yang berterusan terhadap keperluan LCR tempatan di negara utama tempat mereka beroperasi.

³⁷ Keadaan ini didorong terutamanya oleh kebimbangan terhadap terkeluarnya Sekuriti Kerajaan Malaysia (Malaysian Government Securities, MGS) daripada Indeks Bon Kerajaan Dunia FTSE Russell (World Government Bond Index, WGBI) pada bulan September dan tekanan dalam pasaran wang AS.

³⁸ Merujuk bahagian hutang luar negeri bank yang lebih mudah terdedah kepada kejutan pengeluaran secara tiba-tiba. Ini terdiri daripada deposit institusi kewangan, peminjaman antara bank dan pinjaman jangka pendek daripada rakan niaga bukan pemastautin yang tidak berkaitan.

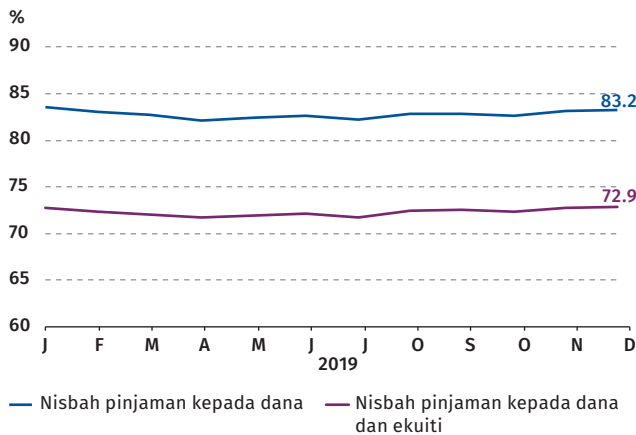
Rajah 1.22: Sistem Perbankan – Sumbangan kepada Pertumbuhan Deposit Diterima

Pertumbuhan deposit didorong terutamanya oleh isi rumah dan institusi kewangan bukan bank

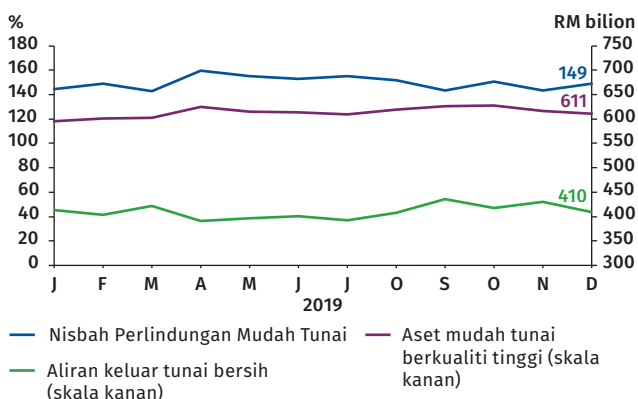
Rajah 1.23: Sistem Perbankan – Nisbah Pinjaman kepada Dana dan Nisbah Pinjaman kepada Dana dan Ekuiti

Dana bank kekal stabil untuk menyokong aktiviti pengantaraan

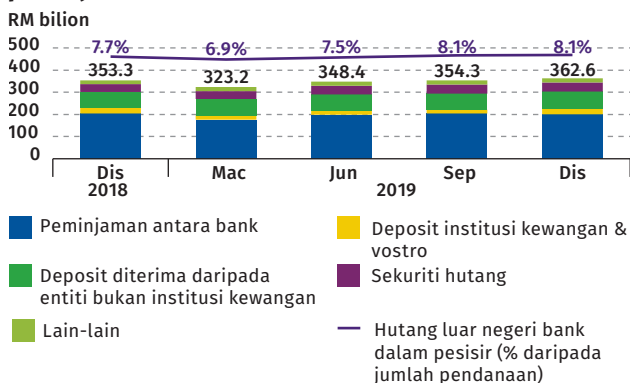
Rajah 1.24: Sistem Perbankan – Nisbah Perlindungan Mudah Tunai, Aset Mudah Tunai Berkualiti Tinggi dan Aliran Keluar Tunai Bersih

Penurunan Nisbah Perlindungan Mudah Tunai mencerminkan pelupusan bon kerajaan oleh bank untuk memanfaatkan kadar hasil yang lebih rendah

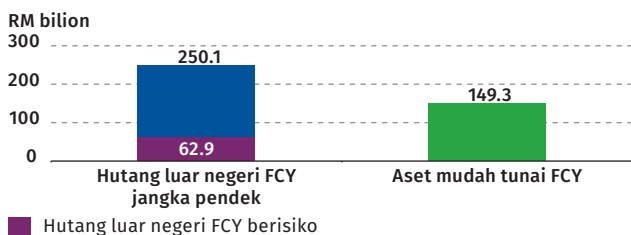
Rajah 1.25: Hutang Luar Negeri Bank-bank – Mengikut Instrumen

Pendanaan luar negeri yang lebih tinggi mencerminkan peningkatan deposit yang diterima daripada institusi kewangan dan pelanggan, serta peminjaman antara bank

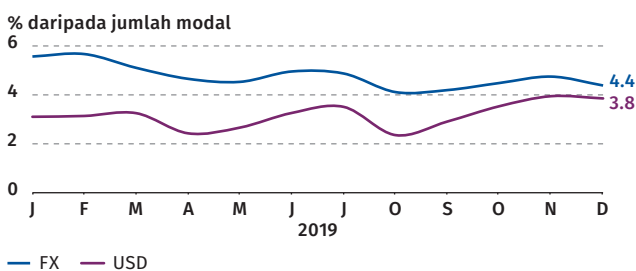
Rajah 1.26: Sistem Perbankan – Hutang Luar Negeri FCY Berisiko dan Aset Mudah Tunai FCY

Bank-bank mengekalkan aset mudah tunai FCY lebih dua kali daripada hutang luar negeri FCY berisiko

Rajah 1.27: Sistem Perbankan – Kedudukan Terbuka Bersih FX dan USD Sebagai Peratusan daripada Modal

Kedudukan terbuka bersih FX dan USD kekal rendah

Nota: 1. Hutang luar negeri bank dalam konteks ini merujuk hutang luar negeri DBG, LIFB dan bank di LIBFC

2. Sistem perbankan atau bank dalam pesisir merujuk hanya DBG dan LIFB

3. Aset mudah tunai terdiri daripada tunai dan setara tunai, sekuriti hutang tidak dihalang (*unencumbered*) yang dipegang dan penempatan antara bank

Sumber: Bank Negara Malaysia

Walau bagaimanapun, pemansuhan Kadar Tawaran Antara Bank London (*London Interbank Offer Rate*, LIBOR) pada akhir tahun 2021 dan peralihan kepada kadar alternatif bebas risiko menimbulkan beberapa

cabaran kepada bank di seluruh dunia termasuk Malaysia (untuk analisis lanjut tentang cabaran dan strategi peralihan, rujuk Rencana Maklumat 'Pembaharuan Kadar Penanda Aras: Peralihan daripada LIBOR').

Pembaharuan Kadar Penanda Aras: Peralihan daripada LIBOR

Kadar Tawaran Antara Bank London (*London Interbank Offer Rate*, LIBOR) telah menjadi kadar rujukan dominan yang digunakan dalam urus niaga kewangan di seluruh dunia, dengan kontrak kewangan terkumpul sebanyak lebih USD300 trilion merujuk kepada LIBOR. Sebagai salah satu usaha pembaharuan global yang berkaitan dengan kadar faedah penanda aras, LIBOR akan dimansuhkan pada akhir tahun 2021³⁹ dan digantikan dengan kadar alternatif bebas risiko (*risk-free rate*, RFR).⁴⁰ Memandangkan bank panel LIBOR yang sedia ada juga akan menamatkan sokongan ke atas kadar penanda aras ini secara beransur-ansur, LIBOR mungkin tidak lagi menggambarkan realiti pasaran atau ekonomi dengan tepat dan boleh diyakini seperti yang ingin diukur oleh penanda aras ini. Peralihan daripada LIBOR boleh memberikan implikasi yang besar dari segi perundangan, penilaian, perakaunan, pengurusan risiko dan sistem bagi bank di seluruh dunia. Oleh itu, industri kewangan perlu merangka strategi dan mempercepat persediaan bagi peralihan daripada LIBOR.

Dedahan LIBOR industri perbankan Malaysia⁴¹ adalah agak besar, iaitu sebanyak RM857 bilion pada 30 Jun 2019 (Gambar Rajah 1.5). Kontrak derivatif mencakupi 79% daripada dedahan LIBOR, namun risiko peralihan adalah lebih rendah memandangkan kontrak-kontrak ini sebahagian besarnya telah diseragamkan agar selari dengan usaha bersepadu peringkat global⁴² untuk membangunkan peruntukan sandaran (*fallback provision*) yang sedang berjalan lancar. Sebaliknya, pinjaman LIBOR sedia ada yang akan matang selepas tahun 2021 adalah perkara yang lebih membimbangkan. Hal ini kerana setiap satu daripada pinjaman tersebut memerlukan pihak bank dan pihak peminjam untuk merundingkan semula kontrak mereka yang sedia ada dan memasukkan peruntukan sandaran. Spread antara LIBOR sedia ada dengan RFR boleh menghasilkan potensi keuntungan urus niaga bagi satu pihak dan kerugian buat pihak yang satu lagi. Contohnya, jika RFR lebih rendah daripada LIBOR yang sedia ada, peminjam boleh mendapat keuntungan daripada kadar yang lebih rendah tetapi pada masa yang sama, bank pula menanggung kerugian. Sebarang kemungkinan pindahan nilai antara pelbagai pihak dalam urus niaga yang berbangkit daripada peralihan kepada RFR akan merumitkan pengubahsuaian kontrak dan menimbulkan risiko undang-undang, percukaian, reputasi dan ekonomi kepada institusi perbankan.

Gambar Rajah 1.5: Dedahan LIBOR pada 30 Jun 2019

*Terutamanya pinjaman/peminjaman antara bank, dan deposit pelanggan
Nota: Pada peringkat kumpulan perbankan yang disatukan

Sumber: Dikemukakan oleh bank kepada Bank Negara Malaysia

³⁹ Financial Conduct Authority (FCA) UK menyatakan bahawa menjelang akhir tahun 2021 bank panel tidak lagi dikehendaki untuk mengemukakan sebut harga LIBOR.

⁴⁰ Berdasarkan dagangan semalaman dalam pasaran, sama ada bercagar atau tidak bercagar, apabila mudah tunai lebih daripada mencukupi untuk membolehkan kadar itu boleh ditambat dengan kukuh dalam urus niaga, termasuk semasa keadaan pasaran adalah teruk. RFR, yang sebahagian besarnya tidak meliputi risiko kredit bank, juga memantau rapat kadar dasar bank pusat lantas menyediakan cara yang lebih cekap dan telus untuk mengukur, mengurus dan melindungi nilai pergerakan kadar tersebut. mengemukakan sebut harga LIBOR.

⁴¹ Terhadap amaun terkumpul kunci kira-kira dan amaun nosional derivatif peringkat kumpulan perbankan yang disatukan.

⁴² Kemajuan dalam peruntukan sandaran kontrak derivatif dipacu oleh Persatuan Swap dan Derivatif Antarabangsa (International Swaps and Derivatives Association, ISDA).

Ketiadaan struktur tempoh RFR yang boleh diyakini merupakan satu lagi cabaran di bawah RFR baharu. Hal ini kerana kadar faedah pada tempoh sebenar hanya akan diketahui pada akhir tempoh pengkompaunan.⁴³ Disebabkan oleh kekangan ini, peminjam keberatan untuk menggunakan RFR baharu kerana mereka mahukan kepastian dalam jangkaan aliran tunai bulanan. Sebagai respons, pihak industri dan pengawalseliaan baru-baru ini telah mempergiat usaha untuk menawarkan kadar tempoh RFR yang baharu. Contohnya, Federal Reserve Bank of New York, pentadbir Kadar Pembiayaan Semalaman Bercagar Dolar AS (*Secured Overnight Financing Rate, SOFR*), telah menerbitkan kadar tempoh SOFR⁴⁴ bermula pada 2 Mac 2020. Langkah ini akan membantu proses rundingan semula kontrak pinjaman LIBOR.

Bagi industri perbankan Malaysia, Bank Negara Malaysia telah menetapkan tanda penunjuk utama untuk memastikan bank cukup bersedia dan berupaya untuk menguruskan peralihan yang lancar daripada LIBOR (Rajah 1.6). Semenjak pengumuman mengenai peralihan tersebut dibuat, semua bank telah mula menubuhkan pasukan khas bagi peralihan yang bertujuan untuk mengawasi proses peralihan. Namun, kemajuan sebenar yang dicapai institusi adalah berbeza-beza. Oleh itu, amat perlu bagi bank untuk memastikan proses yang akan digunakan adalah mantap agar dapat mengenal pasti dan menilai pelbagai kemungkinan risiko peralihan serta mempergiat persediaan ke arah peralihan. Selain cabaran yang mungkin dihadapi semasa proses rundingan semula kontrak yang sedia ada dengan peminjam, risiko lain juga perlu diberikan perhatian dan pertimbangan yang sewajarnya. Ini termasuk kesediaan dan keupayaan pengendalian sistem bank untuk menyokong produk yang merujuk kepada RFR alternatif serta potensi implikasi cukai dan kesan perubahan kepada model pengurusan risiko bank yang bergantung pada parameter berasaskan LIBOR. Bank-bank juga seharusnya mengambil langkah-langkah yang mencukupi untuk mengurangkan risiko amalan pengguna ekoran pengeluaran kontrak kewangan baharu berasaskan LIBOR yang akan matang selepas tahun 2021. Jika tidak diuruskan dengan baik, bank mungkin menghadapi risiko reputasi yang besar kerana gagal mendedahkan dan mendidik peminjam mengenai peralihan kepada RFR dengan sebaik-baiknya.

Gambar Rajah 1.6: Tanda Penunjuk Peralihan LIBOR

Nota : Tanda penunjuk akan disemak semula sekiranya terdapat apa-apa perubahan pada garis masa peralihan peringkat global

Sumber: Bank Negara Malaysia

⁴³ Pada masa ini, hanya terdapat RFR semalaman sahaja. Tanpa kadar tempoh yang diterbitkan untuk RFR, faedah yang boleh dicaj untuk pinjaman RFR dikira dengan mengkompaun kadar semalaman sepanjang tempoh pembayaran faedah pinjaman (contohnya bulanan). Berikutan itu, kadar pinjaman sebenar hanya akan diketahui pada akhir tempoh pembayaran faedah.

⁴⁴ 30 hari, 90 hari dan 180 hari.